

Málo známá historie svátku díkůvzdání

- CZ24 News | 28. listopadu 2023

USA / SVĚT: Poutníci z lodi Mayflower nejenže založili tradici svátku díkůvzdání, ale jako jedni z prvních se pokoušeli zavést nefalšované socialistické hospodářství. Díky deníku guvernéra osady jsou jejich zkušenosti velice dobře zdokumentovány.

Svátek díkůvzdání slaví v USA čtvrtý čtvrtek v listopadu a populární verze jeho původu je ve zkrácené verzi zhruba následující:

Poutníci na lodi Mayflower dorazili na podzim roku 1620 k břehům Ameriky. První zima byla krutá a polovina osadníků zahynula. Místní indiáni naučili zbylé osadníky, jak pěstovat kukuřici, lovit ryby a další triky nutné k přežití na novém kontinentě. Následující rok byla sklizeň bohatá a osadníci ji náležitě oslavili, aby poděkovali Bohu za jeho dary.

Méně známá verze osudu poutníků z lodi Mayflower je příběhem prvního pokusu o zavedení opravdového socialismu. Příběh začíná v Anglii za vlády krále Jakuba I.

V 17. století pronásledovala anglikánská církev každého, kdo se jí nebyl ochoten bezvýhradně podřídit. Skupina odpadlíků, kterým se to nelíbilo a jež si říkali puritáni, se rozhodla zkusit své štěstí na nově objeveném kontinentě. Do historie vstoupili jako otcí poutníci.

Bez peněz do Ameriky nelez

Každý, kdo chtěl v té době odejít budovat nové kolonie do Ameriky, potřeboval vládní povolení, dekret opravňující k vlastnictví půdy a peníze. Peníze mohl poskytnout pouze soukromý investor. Otcům poutníků poskytl finanční prostředky londýnský obchodník Thomas Weston. Protože se nejednalo o charitu, ale o komerční projekt, chtěl svoje peníze zpět s příslušným výnosem.

Podstatou jeho nabídky bylo, že všechny zapůjčené prostředky i vše, co nová osada vyprodukuje, budou společné. Osadníci budou pracovat výhradně pro společenství a po sedmi letech se vše rozdělí rovným dílem mezi investory a osadníky. Dohoda výslovně zakazovala soukromé snažení po dobu sedmi let.

Smlouva byla podepsána a v roce 1620 se 102 odvážlivců včetně 40 otců poutníků nalodilo na loď Mayflower. Po náročné cestě, která trvala deset týdnů, dorazili těsně před nastupující zimou k pobřeží dnešního Massachusetts, kde založili osadu Plymouth.

Severní vítr je krutý

První zima byla krutá. Ze 102 odvážlivců se jara dočkalo pouze 44 osob. Na pomoc jim přišel indián jménem Squanto, který je naučil pěstovat kukuřici a chytat ryby. Následující úrodu oslavili osadníci svátkem, který založil tradici dne díkůvzdání.

Historie otců poutníků je dostatečně známá díky deníku Williama Bradforda, který byl jedním z účastníků dohody s investorem Westonem a druhým zvoleným guvernérem osady Plymouth.

Přestože byla úroda první sezóny slušná, osadu sužoval v podstatě socialistický systém, který zavedla dohoda s investorem Westonem. Některým osadníkům se nelíbilo, že vše, co vyprodukují, patří všem a rozděluje se rovným dílem bez ohledu na to, jak kdo pracoval.

„Někteří pracují neochotně, další podvádějí,” zapsal si William Bradford do svého deníku. Muži nebyli ochotni pracovat, aby nakrmili děti cizích rodin. Ženy nechtěly vařit pro cizí muže. Pole zůstávala neobděláná a neosetá. Úroda a prosperita klesaly stejně rychle jako ochota osadníků tvrdě pracovat.

Socialismus selhal

Po pěti letech bylo jasné, že systém je neudržitelný, neboť osada nebyla schopná splácet své dluhy investorům. William Bradford se s investory dohodl na odkladu splátek dluhu a navrhl společné hospodaření zrušit. Každá rodina dostala díl půdy, na kterém mohla hospodařit dle svého uvážení a stejně tak mohla volně naložit s výsledky své práce.

William Bradford napsal do deníku: „Učinilo to všechny ruce pracovitě, takže osadníci vypěstovali o mnoho více kukuřice, než kdyby pracovali jen podle pokynů guvernéra. Ženy chodily dobrovolně na pole s dětmi, aby mohly sázet kukuřici, což by předtím považovaly za tyranii.”

K prosperitě stačí opravdu málo

Populární americký rozhlasový komentátor [Rush Limbaugh](#) k tomu ve svém pořadu uvedl:

Výběr, překlad, zkrácení autor.

To, co zavedli, byl vlastně kapitalismus. Neměli pro to jméno, ale uvolnili sílu individuální motivace: nech si, co vypěstuješ, a prodej, co nepotřebuješ. Produkce vyletěla do oblak. Založili obchodní místa a začali směňovat svoje produkty s indiány. Prodávali jim svoje zboží a zisky z obchodu jim umožnily splatit dluhy investorům.

Historiky o úspěchu kolonie Plymouth se poté, co se osadníci zbavili socialismu a vyzkoušeli si něco jako kapitalismus, rozšířily po Evropě. Do Nového světa se valili další osadníci. Úspěch a prosperita osady Plymouth vyvolaly migrační vlnu známou jako „Velká puritánská migrace”.

Jednou z největších historických zkušeností prvních osadníků je fakt, že v roce 1620 experimentovali se socialismem a ono to nefungovalo. Soukromý majetek a osobní odpovědnost, dva základní pilíře svobodné ekonomiky, zachránily osadníky z Plymouthu před vyhynutím a položily základy následné prosperity USA.

ZPRACOVAL: D. Tolar

[ZDROJ](#)